

Metodbeskrivning 2022

Vad tycker de äldre om äldreomsorgen?

Innehåll

Innehåll	2
Metodbeskrivning	3
Statistikens innehåll	3
Målpopulation	3
Rampopulation	3
Datainsamling	4
Insamlingsperiod	4
Tillförlitlighet	4
Ramtäckning	5
Svarsfrekvens	7
Representativitet och bortfall	8
Statistiska mått och redovisningsgrupper	12

Metodbeskrivning

Statistikens innehåll

Målpopulation

Målpopulationen är samtliga enheter som avses undersökas.

Målpopulation – hemtjänst

Målpopulationen hemtjänst utgörs av personer:

- 65 år eller äldre den 30 september 2021
- med verkställt biståndsbeslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (SoL) om hemtjänst i ordinärt boende den 30 september 2021. Hemtjänsten ska omfatta minst en av insatserna service, personlig omvårdnad, ledsagning eller avlösning av anhörig i hemmet. Personer som enbart har hemtjänstinsatserna matdistribution och/eller trygghetslarm ska inte ingå.

Kommunerna ska även inkludera personer som får hemtjänstinsatser från ett utförarkontor i en annan kommun eller stadsdel, och som den egna kommunen eller stadsdelen har ett uppföljningsansvar för.

Målpopulation – särskilt boende

Målpopulationen särskilt boende utgörs av personer:

- 65 år eller äldre den 30 september 2021
- med verkställt biståndsbeslut enligt 4 kap. 1 § SoL om permanent särskilt boende enligt 5 kap 5 § SoL den 30 september 2021.

Kommunerna ska även inkludera personer som får en plats på särskilt boende i en annan kommun eller stadsdel, och som den egna kommunen eller stadsdelen har ett uppföljningsansvar för.

Rampopulation

Undersökningen har två rampopulationer – personer med hemtjänst och personer på särskilt boende för äldre. Undersökningens resultat ska vara möjliga att redovisa på verksamhetsnivå. För att få en komplett förteckning över samtliga verksamheter uppmanas kommunerna inför varje år att uppdatera informationen om de utförare som verkar i respektive kommun samt koppla personerna i målpopulationen till respektive verksamhet. Majoriteten, 287 av 290 kommuner, uppdaterade informationen inför undersökningen år 2022.

Det förekommer att personer byter utförare. Om kommunen vid uppgiftslämmandet kände till den nya utföraren angavs denna. I de fall kommunen visste att ett byte skulle komma att ske men inte visste till vilken utförare, eller om personen bytte senare under våren, angavs den utförare som var aktuell per den 30 september 2021 alternativt angavs ”okänd utförare”. Svaren från de personer som inte kunnat knytas till en utförare har lagts till kommunens totala resultat.

Inför enkätutskicken samkördes personuppgifterna med Skatteverkets avisering av befolkningsuppgifter för att få fram adressuppgifter till målpopulationen. Följande personer exkluderades från undersökningen innan enkäterna skickades ut:

- personer som har avlidit
- personer som har emigrerat efter den 1 oktober 2021
- personer med hemtjänst som har flyttat till en annan kommun efter den 1 oktober 2021
- personer på särskilt boende som har bytt bostadsadress efter den 1 oktober 2021.

Datainsamling

Institutet för Kvalitetsindikatorer i Göteborg AB (Indikator) har genomfört datainsamling och registrering på uppdrag av Socialstyrelsen. Insamlingen genomfördes främst via postenkäter men respondenterna hade även möjlighet att svara via webb. I missivet informerades det om:

- att webbenkäten förutom svenska även kunde besvaras på; finska, meänkieli, nordsamiska, sydsamiska, lulesamiska, arabiska och engelska,
- att den äldre gärna får ta hjälp av till exempel en anhörig, vän eller god man för att svara på frågorna och att denne i så fall ska tänka på att svaren ska spegla den äldre personens uppfattning,
- att den äldre personen helst ska undvika att be personalen om hjälp med att svara på frågorna.

Insamlingsperiod

Eftersom undersökningens målpopulation är stor, delades utskicken upp på ett flertal dagar för att underlätta den praktiska hanteringen. Enkäterna till de som bor på särskilt boende skickades ut med start den 14 januari och enkäterna till de som bor i ordinärt boende med hemtjänst skickades med start den 18 januari. Det var möjligt att svara på enkäten till och med den 20 mars. Två påminnelser skickades ut under svarsperioden. Den andra påminnelsen innehöll även en ny enkät. Registreringen av de inkomna svaren gjordes maskinellt i en så kallad scanner. De inskickade och besvarade enkäterna kontrollerades översiktligt i samband med datainsamlingen.

Tillförlitlighet

Undersökningens resultat har till och med 2019 år varit robusta vilket tyder på en god tillförlitlighet. Men bortfallet i denna undersökning är troligen alltid systematiskt på så sätt att det är fler av de som är friskare som svarar. Det är sannolikt en underrepresentation av de som är sjukare, eftersom det kan vara svårt eller omöjligt att svara på en enkät för den som är svårt sjuk i till exempel demens.

År 2020 var denna skevhet troligen starkare eftersom besöksförbudet på särskilda boenden och rådet om att undvika att träffa andra människor gjorde att en del av de som tidigare år fått mer eller mindre hjälp med att svara, inte kunde få det på grund av coronapandemin. Detta bekräftades av att det 2020

jämfört med tidigare år, var en större andel som uppgett att de hade svarat själva (inte svarat tillsammans med någon och inte någon annan som svarat åt den äldre).

Även 2022 var andelen som svarade själva större än tidigare år men inte lika stor som 2020. Kanske fortsatte många människor att vara försiktiga och undvek till exempel att hälsa på äldre personer om de kände förkylningssymptom. Således är troligen även årets resultat något mer skevt än vanligt i den mening att det troligen är fler av friskare personer som svarat om än inte i samma grad som 2020. Det skeva bortfallet 2020 och 2022 har troligen påverkat resultaten vilket det går att läsa mer om under Mätfel på sid 7.

Ramtäckning

För att kvalitetsbedöma en undersökning är det viktigt att beakta hur väl rampopulationen stämmer överens med målpopulationen, det vill säga hur väl man har nått de objekt som ska mätas. Täckningsfel, med under- eller övertäckning, innebär att målpopulationen och rampopulationen inte helt stämmer överens. Undertäckning innebär att vissa individer som ingår i målpopulationen saknas i rampopulationen, medan övertäckning innebär att individer som inte ingår i målpopulationen ändå finns i rampopulationen. Ett sätt att minska täckningsfelen är att ha bra och uppdaterade register. Inför varje ny undersökning genomför Indikator på uppdrag av Socialstyrelsen en inventering av vilka kommuner och verksamheter som vill delta. Inventeringen görs med hjälp av kontaktpersoner i kommunerna och uppgiftslämnare i verksamheterna.

Övertäckning

Personer som kommit med i rampopulationen trots att de inte ska göra det ska i möjligaste mån tas bort, men det förutsätter att dessa personer går att identifiera. Exempel på övertäckning är:

- personer som är avlidna
- personer med felaktig uppgift om insats
- personer som har hemtjänst den 30 september 2021, men inte vid undersökningstillfället

Vissa kommuner har svårt att exkludera individer som har hemtjänst men som bara har larm eller matdistribution och därmed inte ska ingå och vissa kommuner har svårt att exkludera personer som har korttidsplatser på särskilt boende för äldre. Socialstyrelsen har förhoppning om att, i samarbete med kommunerna, minska den övertäckningen i framtida undersökningar.

Rampopulationen (bruttourvalet) i undersökningen skapades nästan fyra månader före det första utskicket, under så lång tid är det förhållandevis många som hinner avlida eller flytta. De som hinner avlida eller flytta går att upptäcka när rampopulationen kontrolleras mot folkbokföringsregistret. De som meddelat att de inte har hemtjänst, endast har trygghetslarm eller matdistribution, tillfälligt bor på ett särskilt boende eller inte bor på ett särskilt boende är också en del av övertäckningen.

Under insamlingsperioden 2022 kontaktades Socialstyrelsen och Indikator av ett större antal personer som meddelade att de endast hade larm och/eller

matdistribution. Dessa personer var övertäckning och togs bort eftersom de enligt kriterierna inte skulle ingå i rampopulationen. De kommuner där den kända övertäckningen var två procent eller högre kontaktades. Kommunerna ombads att granska sina underlag, identifiera de personer som inte skulle ha ingått i populationen och meddela det till Indikator (tabell 1).

Den effekt som en övertäckning kan ha på resultaten är:

- att bortfallet överskattas då det även innehåller övertäckning,
- att individer som ingår i övertäckningen besvarar enkäten vilket leder till att resultatet inte blir riktigt representativt för den egentliga rampopulationen,
- att partiellt bortfall kan öka då de i högre grad svarar ”Vet inte”.

Tabell 1. Övertäckning.

Hemtjänst samt särskilt boende. Antal personer – 2022.

	Hemtjänst	Särskilt boende
Bruttourval	154 624	79 583
Övertäckning	14 761	11 262
Målpopulation	139 863	68 321

Källa: Vad tycker de äldre om äldreomsorgen? 2022, Socialstyrelsen.

Undertäckning

Undertäckningen utgörs av personer som inte ingår i rampopulationen trots att de ingår i målpopulationen. I denna undersökning var det tre kommuner som valde att inte delta. Eftersom dessa kommuner ligger i olika län har det troligen inte någon påverkan på resultatens jämförbarhet.

Exempel på undertäckning som är svårare att få kunskap om är:

- personer som är felrapporterade, till exempel personer som hade hemtjänst eller särskilt boende men som inte inrapporterades,
- personer utan adressuppgift hos Skatteverket,
- personer som har flyttat men har kvar samma hemtjänstinsatser.

Eftersom det är svårare att få kännedom om dessa personer är det också svårt att veta hur många de är. Det troliga är dock att det är relativt få personer och att det inte finns någon systematik i bakgrundsvariabler. Därmed borde inte undertäckning vara ett problem för resultatens kvalitet.

Mätfel

Ett fel som kan uppstå vid mätning är att lämnade uppgifter skiljer sig från faktiska uppgifter. Felet kallas mätfel och kan uppkomma då uppgiftslämnaren inte minns de faktiska uppgifterna, missförstår frågan eller medvetet svarar felaktigt. Eftersom det är möjligt för anhöriga och andra att hjälpa den äldre personen att svara på enkäten (t.ex. när den äldre personen har en demenssjukdom) är det möjligt att de lämnade svaren egentligen inte är vad den äldre personen själv skulle ha svarat.

Då svaren fördelas utifrån vem som har svarat på/fyllt i enkäten så framkommer att när den äldre själv svarar är svaren generellt mer positiva än när den äldre fått hjälp och minst positiva är de svar som lämnas av enbart någon annan. Som mest slår denna typ av mätfel igenom på demensavdelningar. En

annan problematik är att den äldre är i kontakt med många olika personer från hemtjänsten eller personalkategorier på det särskilda boendet och de har därför svårt att ge ett svar på en fråga som ska representera all personal. Ibland har respondenterna satt sina kryss i mitten av skalan, ibland lämnade de kommentarer som påpekar detta problem vid sidan om frågorna. En del respondenter med mycket liten omfattning av hemtjänst tycker inte att alla frågor är relevanta för dem.

Svarsfrekvens

Det var totalt 81 902 personer som besvarade hemtjänstundersökningen. Det motsvarar en svarsfrekvens på 59 procent. För undersökningen om särskilt boende var det 29 626 som besvarade enkäten vilket motsvarar en svarsfrekvens på 43 procent (tabell 2). Svarsfrekvensen har ökat något jämfört med föregående år men är lägre jämfört med tidigare år.

Tabell 2. Svarsfrekvens – hemtjänst, särskilt boende (säbo) och totalt.

Andel i procent (%) som besvarat undersökningen under åren 2013–2022. Undersökningen gjordes inte 2021.

Svarsfrekvens	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2022
Totalt	64	63	63	62	60	56	56	48	51
Hemtjänst	70	67	67	65	63	60	60	57	59
Säbo	57	55	55	56	54	49	50	40	43

Källa: Vad tycker de äldre om äldreomsorgen 2013–2022, Socialstyrelsen.

Sjunkande svarsfrekvens är ett problem som Socialstyrelsen arbetar för att motverka genom att motivera och förenkla för fler att svara, till exempel genom att:

- erhålla affischmallar för att ansvariga i kommuner och verksamheter enklare ska kunna återföra undersökningens resultat till personerna som har svarat och deras anhöriga,
- översätta enkäterna på webben till fler språk, nu senast till meänkieli, nordsamiska, sydsamiska och lulesamiska,
- arbeta för att uppdatera frågorna i enkäten så att de uppfattas som mer relevanta.

Svarsfrekvens för ålderskategori och kön

Svarsfrekvensen bland de som har hemtjänst är något högre hos personer som är 80–99 år. Bland de som bor på särskilt boende är svarsfrekvensen något högre hos de som är 80 år och äldre. Något fler kvinnor än män har svarat i båda grupperna.

Tabell 3. Svarsfrekvens för ålder, kön och totalt.

Hemtjänst och särskilt boende andel i procent (%) – 2022.

	Hemtjänst	Särskilt boende
Ålder		
65–69	49	32
70–74	51	35
75–79	57	39
80–84	59	40
85–89	61	44
90–94	62	48
95–99	62	52
100 –	58	54
Kön		
Män	57	42
Kvinnor	59	44
Totalt	58	40

Källa: Vad tycker de äldre om äldreomsorgen? 2022, Socialstyrelsen.

Post- och webbenkäter

Insamlingen gjordes via postenkäter. Som alternativ till postenkäten kunde respondenterna delta via en webbenkät. De allra flesta svarade på pappersenkäten, 94 procent av de svarande inom hemtjänst och 87 procent inom särskilda boenden. Webbenkäten tillhandahölls på svenska, finska, meänkieli, nordsamiska, sydsamiska, lulesamiska, arabiska och engelska. De flesta svarade på den svenska versionen (tabell 4).

Tabell 4. Antal besvarade enkäter på internet.

Hemtjänst samt särskilt boende, antal – 2022.

	Svenska	Finska	Sydsamiska	Arabiska	Engelska	Totalt
Hemtjänst	4 403	11	1	76	18	4 509
Särskilt boende	3 777	3	0	3	3	3 786

Källa: Vad tycker de äldre om äldreomsorgen? 2022, Socialstyrelsen.

Representativitet och bortfall

Representativiteten hos de svarande

Vid kvalitetsbedömning av en undersökning är det viktigt att beakta hur väl målpopulationen och rampopulationen stämmer överens. I detta fall att personer som är 65 år och äldre och som har stöd av hemtjänst i ordinärt boende eller som bor på särskilt boende för äldre har haft möjlighet att delta. Det är tre kommuner som har valt att inte delta i årets undersökning. Dessa kommuner är relativt små och ligger i olika län, representativiteten för de länen påverkas därför sannolikt inte.

Likasa är det viktigt att beakta om de som faktiskt deltagit i undersökningen stämmer överens med rampopulationen, att det är ungefär samma fördelning mellan kön och ålder.

Bortfall

Av dem som har hemtjänst var det 57 961 personer av totalt 139 863 som inte besvarade enkäten. Det motsvarar ett bortfall på 41 procent på riksnivå (tabell 5). På kommunnivå varierar bortfallet mellan 32 och 62 procent.

Av dem som bor på särskilt boende var det 38 695 personer av totalt 68 321 som inte besvarade enkäten, vilket motsvarar ett bortfall på 57 procent (tabell 5). Bortfallet på kommunnivå varierar mellan 43 och 85 procent.

Det är två procentenheter större bortfall för män jämfört med kvinnor. Både hos äldre personer som bor i ordinärt boende med stöd av hemtjänst och hos de som bor på särskilt boende (tabell 5).

Åldersindelad är bortfallet något högre i de yngre åldersgrupperna och lägre i de äldre åldersgrupperna. Det innebär att resultaten kan vara något skeva om de yngre åldersgruppernas svar skiljer sig från de äldres. Personer som är äldre tenderar oftare att svara något mer positivt än de yngre (tabell 5).

Tabell 5. Bortfall.

Åldersgrupperat bortfall – kvinnor och män, antal och andelar i procent (%), hemtjänst och särskilt boende – 2022.

Ålder, grupperat	Hemtjänst			Särskilt boende		
	Ram- populat- ion	Bortfall, antal personer	Bortfall, procent	Ram- populat- ion	Bortfall, antal personer	Bortfall, procent
Totalt	139 863	57 961	41	68 321	38 695	57
65–69 år	6 981	3 591	51	2 017	1 370	68
70–74 år	13 448	6 535	49	4 897	3 173	65
75–79 år	22 965	9 942	43	9 401	5 775	61
80–84 år	29 825	12 238	41	13 012	7 771	60
85–89 år	33 882	13 250	39	16 344	9 163	56
90–94 år	24 283	9 157	38	14 920	7 739	52
95–99 år	7 532	2 850	38	6 604	3 190	48
100 år eller äldre	947	398	42	1 126	514	46
Kvinnor	89 912	36 460	41	46 116	25 854	56
65–69 år	3 433	1 703	50	892	610	68
70–74 år	7 106	3 322	47	2 397	1 578	66
75–79 år	13 242	5 647	43	5 251	3 282	63
80–84 år	19 027	7 670	40	8 235	5 005	61
85–89 år	23 092	9 028	39	11 602	6 487	56
90–94 år	17 510	6 584	38	11 344	5 841	51
95–99 år	5 725	2 183	38	5 400	2 603	48
100 år eller äldre	777	323	42	995	448	45
Män	49 951	21 501	43	22 205	12 841	58
65–69 år	3 548	1 888	53	1 125	760	68
70–74 år	6 342	3 213	51	2 500	1 595	64
75–79 år	9 723	4 295	44	4 150	2 493	60
80–84 år	10 798	4 568	42	4 777	2 766	58
85–89 år	10 790	4 222	39	4 742	2 676	56
90–94 år	6 773	2 573	38	3 576	1 898	53
95–99 år	1 807	667	37	1 204	587	49
100 år eller äldre	170	75	44	131	66	50

Källa: Vad tycker de äldre om äldreomsorgen? 2022, Socialstyrelsen.

Det finns en stor risk för att bortfallet till övervägande del består av personer som inte själva kan besvara enkäten, till exempel personer med demenssjukdom eller andra svåra sjukdomar. I vissa fall har den äldre personen eller en anhörig till personen hört av sig och förklarat varför man inte vill besvara enkäten.

Tabell 6, innehåller en sammanställning av orsakerna till bortfallet. Som framgår av tabellen är det många som inte kunde besvara enkäten på grund av sjukdom, framförallt i särskilt boende.

Tabell 6. Orsaker till bortfall.

Hemtjänst och särskilt boende, antal – 2022.

Orsaker till bortfall	Hemtjänst	Särskilt boende
Språkproblem	9	2
Vill inte	2 035	400
Avliden under undersökningens gång	38	78
Sjuk (inkl. demens)	657	2 665
Retur avsändare	735	1 116
Tillfälligt förhinder	3	12
Tom enkät	56	23
Okänd anledning	54 428	34 398
Summa bortfall	57 961	38 695

Källa: Vad tycker de äldre om äldreomsorgen? 2022, Socialstyrelsen.

Det förekommer också partiellt bortfall, det vill säga att en person inte besvarat en enskild fråga. Partiellt bortfall kan till exempel bero på att en fråga inte är relevant, är svår att förstå, att frågan upplevs som för privat/känslig att besvara, att uppgiftslämnaren glömmer att besvara frågan eller att instruktionerna misstolkas.

I enkäten till de som bor i ordinärt boende med stöd av hemtjänst varierar det partiella bortfallet på frågorna till de äldre personerna från 1,1 till 6,5 procent. I enkäten till de som bor på särskilt boende varierar det partiella bortfallet på frågorna till den äldre personen från 1,6 till 10,8 procent. Frågan om kränkande behandling har det största interna bortfallet både i gruppen som har hemtjänst och i gruppen som bor i särskilt boende. Det beror troligen på att frågan kan upplevas som för privat/känslig. Även frågorna som ställdes om coronapandemin fick ett stort bortfall i båda grupperna. En förklaring kanske kan vara att personen inte hade hemtjänst respektive inte bodde på särskilt boende innan coronapandemin och därför inte uppfattade frågorna som relevanta. Därutöver har frågan, till dem med hemtjänst, som handlar om de fick välja utförare, stort internt bortfall. Likaså har frågan till dem i särskilt boende om de vet vart de ska vända sig med synpunkter och klagomål ett stort internt bortfall. Dessa partiella bortfall kan handla om att det inte funnits olika hemtjänstverksamheter att välja på eller på att frågan uppfattas som för känslig eller att frågan uppfattats som irrelevant, till exempel därför att personen inte har haft några synpunkter eller klagomål.

Jämförelser mellan åren

Hemtjänst

I tabell 7 nedan redovisas jämförelser över åren 2013 till 2022 på bakgrundsvariablerna kön, ålder och vem som har svarat, på enkäten till dem som bor i

ordinärt boende och har hemtjänst. Jämförelser från 2013 och framåt visar att:

- andelen män har ökat i jämförelse med kvinnor. Män tenderar generellt att svara mer positivt än kvinnor,
- andelen i de två yngre åldersgrupperna har ökat i jämförelse med de två äldre (yngre tenderar generellt att svara mer kritiskt än äldre),
- andelen enkäter som besvarats av den äldre själv har ökat, förutom i jämförelse med 2020 men det året var det en ovanligt hög andel av enkäterna som besvarades av enbart den äldre själv (de som svarar själva tenderar generellt att svara mer positivt än de som fått hjälp med att svara och de svar som lämnats av anhörig eller annan).

En större andel av de som svarar själva, både i år och tidigare år, bedömer sitt allmänna hälsotillstånd som ganska eller mycket gott vilket tyder på att personer med sämre hälsa har varit underrepresenterade i både 2022 och 2020 års undersökningar (mer underrepresenterade 2020 än 2022). De som bedömer sitt allmänna hälsotillstånd som ganska eller mycket gott tenderar också att generellt svara mer positivt på frågorna (tabell 7).

Tabell 7. Svarsfrekvens, hemtjänst

Andelar i procent (%) som har besvarat undersökningen under åren 2013–2022 uppdelat på Kön, ålder och vem som har svarat.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2022
Kön									
Män	31	32	32	33	33	34	34	35	35
Kvinnor	69	68	68	67	67	66	66	65	65
Ålder									
65–74 år	12	14	14	14	14	14	14	14	15
75–84 år	34	36	33	36	36	36	37	37	37
85–94 år	49	45	48	45	45	45	43	43	41
95+ år	6	4	7	5	5	5	5	5	7
Vem som har svarat									
Den äldre själv		49	50	46	47	51	52	59	54
Den äldre ihop med någon		11	12	11	11	10	10	10	11
Enbart någon annan		40	38	43	42	40	38	31	35

Källa: Vad tycker de äldre om äldreomsorgen? 2013–2022, Socialstyrelsen.

Särskilt boende

I tabell 8 nedan redovisas jämförelser över åren 2013 till 2022 på bakgrundsvariablerna kön, ålder och vem som har svarat på enkäten till dem som bor på särskilt boende. Jämförelser från 2013 och framåt visar att:

- andelen män har ökat i jämförelse med kvinnor men i jämförelse med 2020 är det ingen skillnad,
- andelarna i de två yngre åldersgrupperna har ökat över tid i jämförelsen med andelarna i de två äldre åldersgrupperna men också i jämförelse med 2020,

- andelen enkäter som besvarats av den äldre själv har ökat över tid, men inte i jämförelse med 2020 då det var en ovanligt hög andel av enkäterna som besvarades av enbart den äldre själv.

Det vi känner till om hur svaren skiljer sig åt mellan män och kvinnor, yngre och äldre samt vem som har svarat beskrivs ovan i avsnittet om de som svarat på hemtjänstenkäten (tabell 7) och gäller även för svaren som lämnats av dessa som bor på särskilt boende (tabell 8).

Tabell 8. Svarsfrekvens, särskilt boende

Andelar i procent (%) som har svarat undersökningen under åren 2013–2022 uppdelat på kön, ålder och vem som har svarat.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2022
Kön									
Män	30	30	30	30	30	31	31	32	32
Kvinnor	70	70	70	70	70	69	69	68	68
Ålder									
65–74 år	7	8	7	8	9	9	9	9	10
75–84 år	26	28	25	28	28	28	28	30	33
85–94 år	54	53	54	53	51	51	51	49	46
95+ år	13	10	14	11	12	12	13	13	12
Vem som har svarat									
Den äldre själv	-	11	12	12	12	13	13	18	14
Den äldre ihop med någon	-	21	22	23	23	24	24	19	25
Enbart någon annan	-	68	66	65	65	64	63	64	62

Källa: Vad tycker de äldre om äldreomsorgen? 2013–2022, Socialstyrelsen.

Statistiska mått och redovisningsgrupper

Resultaten redovisas som andelar och beskriver hur de som svarar på enkäten uppfattar äldreomsorgen. Andelarna beräknas enbart på de personer som angav ett svar annat än ”Vet inte/ingen åsikt”. I Excelfilerna redovisas resultaten ner på enhetsnivå fördelade på bakgrundsvariablerna kön, ålder och religion. På nationell nivå, i den nationella tabellbilagan, finns dessutom ytterligare några redovisningar utifrån variabler i enkätsvaren. Det gäller följande frågor:

- Vem eller vilka var med och besvarade/fyllde i frågeformuläret?
- Hur bedömer du ditt allmänna hälsotillstånd?
- Hur är din rörlighet inomhus?
- Har du besvär av ängslan, oro eller ångest?
- Bor du tillsammans med någon annan vuxen? (Hemtjänst)

Redovisningen sker så långt statistiken medger utan att det finns risk för att några enskilda personers svar ska röjas.

Undersökningen är en totalundersökning med ett stort antal svarande. I den separata tabellbilagan ”Nationell tabellbilaga 2022” redovisas svaren på samtliga frågor, med andelar och felmarginaler med två decimalers noggrannhet. Ett 95-procentigt konfidensintervall beräknas som \pm felmarginalen och blir mycket smalt för så här stora undersökningsgrupper. Jämförelser bör

ändå göras med viss försiktighet eftersom undersökningen har ett stort bortfall. Läs mer om konfidensintervall i faktarutan nedan.

Konfidensintervall

Ett konfidensintervall är ett intervall som med en förutbestämd säkerhet innefattar det sanna värdet av till exempel en andel. Det används ofta för att uppskatta osäkerheten i ett skattat värde. Vanligen anges den övre och nedre gränsen för det intervall inom vilket det "sanna" värdet med 95 procents säkerhet befinner sig. Jämförelserna i denna rapport baseras på det totala antalet observationer. Det kan finnas en slumpvariation över tid på grund av att utfallet måste ses som ett av flera möjliga utfall från en process som innehåller en slump. Det är osäkerheten på grund av denna variation som här beskrivs med 95 procents konfidensintervall. Observera att konfidensintervallen inte avspeglar annan osäkerhet, till exempel den som beror på att återgivna data inte med säkerhet är representativa, eftersom deltagandet i undersökningen kan vara skevt.